

Forvaltningsplan for Vikanbukta fuglefredningsområde i Stjørdal kommune

2019–2029

Tittel : Forvaltningsplan for Vikanbukta fuglefredningsområde i Stjørdal kommune. 2019–2029

Dato : 03.07.2019

Forfatter : Veronica Myhr Stavnås

Rapportnummer : Rapport 15 - 2019

ISBN : 978-82-8397-024-1

Emneord : fuglefredningsområde
Trondheimsfjorden våtmarkssystem
Ramsar
Stjørdal kommune

Utgiver : Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen

Antall sider : 30

Ansv. sign : Bjørnar Wiseth

Sammendrag : Forvaltningsplanen beskriver mål, verdier, brukerinteresser og tiltak i Vikanbukta fuglefredningsområde. Planen beskriver også retningslinjer for bruk av området innenfor verneforskriftens rammer.

Vikanbukta fuglefredningsområde er et viktig leveområde for marint tilknyttede fuglearter, og spesiell verdi knytter seg til området som hvile- og beiteområde for vadere, andefugler og dykkere. Verneområdet fikk Ramsarstatus i 2014 og er en del av Trondheimsfjorden våtmarkssystem.

Planen skal revideres hvert 10. år, men kan revideres tidligere ved behov.

Forsidefoto: Fylkesmannen i Trøndelag

Innhold

1 Innledning.....	4
1.1 Om forvaltningsplanen	4
1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave	5
1.3 Tilleggsopplysninger	5
2 Områdefakta	5
2.1 Internasjonale forpliktelser	6
2.2 IUCN-tekst	6
2.3 Ramsar-tekst.....	6
3 Natur	7
3.1 Beskrivelse	7
3.2 Naturtyper beskrivelse.....	8
3.3 Arter beskrivelse	8
3.4 Rødlistearter beskrivelse	8
3.5 Negativ påvirkning beskrivelse	9
4 Bruk-historikk	9
4.1 Eierstruktur	9
4.2 Restriksjonsområder	9
4.3 Friluftsliv	9
5 Forvaltning.....	9
5.1 Innledning	9
5.2 Bevaringsmål	10
5.3 Tiltaksplan	10
5.4 Skjøtselsplan	11
5.5 Besøksforvaltning	11
5.5 Forvaltningsutfordringer.....	11
5.6 Naturmangfoldloven	11
5.7 Verneforskrift URL	12
5.8 Sentrale føringer	12
5.9 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer	12
6 Kunnskapsgrunnlag	13
7 Vedlegg.....	13

1 Innledning

Vikanbukta (VV00002646)

Godkjent av	Fylkesmannen i Trøndelag, Klima- og miljøavdelingen
Oppstartsdato	03.05.2018
Planlagt revisjon	03.07.2029
Sametingskonsultasjon	
Godkjent dato	03.07.2019
Høringsdato	18.01.2019

ephorte saksnummer	2017/2344
Forvaltningsmyndighet	Fylkesmannen i Trøndelag
Forvaltningsmyndighetstype	Fylkesmann
Oppsyn	http://www.naturopsyn.no/lokalkontorer/
Fylker	Trøndelag
Kommuner	Stjørdal
Verneform	dyrefredningsområde
Verneplan	Annet vern eller verneplan
Vernet dato	12.09.2008

1.1 Om forvaltningsplanen

Det ble meldt oppstart av forvaltningsplanarbeidet 4. april 2017, og forvaltningsplanprosessen startet med et felles oppstartsmøte for fuglefredningsområdene i Ramsarområdet Trondheimsfjorden våtmarkssystem. Møtet ble avholdt på rådhuset i Levanger 4. mai 2017. Forvaltningsplanutkastet er utarbeidet av Fylkesmannen i Trøndelag.

Formålet med fredningen er å ivareta fuglelivet og dets leveområder i et viktig fjære- og gruntvannsområde, med det naturlig tilknytt plante- og dyreliv som er viktig for fuglenes livsmiljø. Området er et viktig leveområde for marint tilknyttede fuglearter. Spesiell verdi knytter seg til området som hvile- og beiteområde for vadere, andefugler og dykkere. Forvaltningsplanen skal sikre en enhetlig forvaltning av verneområdet ved å gi retningslinjer om bruk og brukerinteresser, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging og andre tiltak.

Forvaltningsplanen er en presisering og utdyping av verneforskriften, og gir retningslinjer for dispensasjonspraksis. Forvaltningsplanen definerer videre mål for forvaltningen av verneområder, og beskriver aktuelle tiltak for skjøtsel, tilrettelegging, besøksforvaltning mv.

Verneforskriften med tilhørende vernekart gir rammen for utarbeidelse av forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten har ansvar for utarbeidelse av forvaltningsplan. Utkast til forvaltningsplan sendes på høring til grunneiere og berørte interesser. Forvaltningsplan for store verneområder og Ramsar-områder godkjennes av Miljødirektoratet.

Retningslinjer for saksbehandling i verneplanarbeid ([Rundskriv T-2/15](#)) gjelder så langt det passer også for utarbeidelse av forvaltningsplaner.

1.2 Forvaltningsmyndighetens oppgave

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å forvalte verneområdet i tråd med verneformålet, og å treffe nødvendige tiltak hvis verneverdier trues.

Forvaltningsmyndigheten utøver myndighet etter verneforskriften. Dette omfatter myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten kan også gi utfyllende retningslinjer om forvaltning av verneområdet og om skjøtsel. Forvaltningsmyndigheten har videre ansvar for informasjon til grunneiere, rettighetshavere og allmennheten om verneverdiene og vernebestemmelsene. Forvaltningsmyndigheten har som oppgave å planlegge og utføre skjøtsel i verneområdet, og å registrere og dokumentere naturverdier i området.

Forvaltningsmyndighetens handlingsrom følger av naturmangfoldloven og verneforskriften for verneområdet. Verneforskriften fastsetter forbudsbestemmelser, unntaksbestemmelser og spesifiserte dispensasjonsbestemmelser for verneområdet. Forvaltningsmyndigheten har i tillegg hjemmel til å gi dispensasjon fra vernebestemmelsene i naturmangfoldloven § 48.

De sentrale forvaltningsorganer har overordnet ansvar for verneområdeforvaltningen, blant annet gjennom klagebehandling og fastsettelse av rammene for forvaltningen. Sentrale forvaltningsorganer er Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet.

1.3 Tilleggsopplysninger

Vikanbukta fuglefredningsområde er et av 12 verneområder i Trondheimsfjorden som har fått Ramsarstatus. Disse verneområdene utgjør Ramsarområdet «Trondheimsfjorden våtmarkssystem.». De 12 områdene er: Lundleiret (Steinkjer), Vikaleiret (Inderøy), Bjørga (Verdal), Tynesfjæra (Levanger), Eidsbotn (Levanger), Alnes (Levanger), Falstadbukta (Levanger), Vinnan og Velvängen (Stjørdal), Vikanbukta (Stjørdal), Ørin (Verdal), Rinnleiret (Verdal og Levanger) og Gaulosen (Trondheim og Melhus).

2 Områdefakta

Landareal (daa)	750
Sjøareal (daa)	60
IUCN-status	IUCN_IV
Ramsar-status	Ja
Emerald-status	

2.1 Internasjonale forpliktelser

Norge har undertegnet en rekke internasjonale miljøavtaler. Flere av miljøavtalene er underlagt FN, fordi et grenseløst samarbeid er nødvendig for å løse problemer som arter seg likedan i mange land. Mange av våre verneområder er svært viktige bidrag til at slike avtaler kan følges opp og gjennomføres i praksis.

2.2 IUCN-tekst

Norge er medlem i Den internasjonale naturvernunion ([IUCN](#)). Den har som mål å bevare natur og biologisk mangfold. Det finnes et eget program for arbeid med verneområder ([Protected Areas](#)). Under dette programmet utvikles det veiledning for å øke effektiviteten i arbeidet med å beskytte natur. En av disse er et klassifiseringssystem med såkalte [IUCN-kategorier](#). Disse kategoriene benyttes i stor grad for å sammenlikne arbeidet med verneområder mellom ulike land, både regionalt og globalt.

Vikanbukta fuglefredningsområde faller inn under IUCN-kategori IV («habitat/species management area»), som defineres kort som følgende: «Områder for å beskytte bestemte arter eller habitater, hvor forvaltningen gjenspeiler denne prioriteringen. Mange områder vil behøve aktive tiltak for å møte behovene til bestemte arter eller habitater, men dette er ikke et krav for kategorien.» (Dudley 2008)

2.3 Ramsar-tekst

Trondheimsfjorden våtmarkssystem er et Ramsarområde. Konvensjonen om vern av våtmarker, Ramsarkonvensjonen, trådte i kraft 21. desember 1975 med formål å beskytte våtmarksområder generelt og særlig som leveområde for vannfugler. Etter hvert har målsetningen blitt utvidet, og omfatter i dag ivaretagelse av våtmarker både som leveområde for flora og fauna, og som viktig naturressurs for mange mennesker. Miljødirektoratet er norsk vitenskaps- og forvaltningsmyndighet for konvensjonen. Konvensjonen har i dag tre hovedpilarer:

- forvalte internasjonalt viktige våtmarksområder (Ramsarområder) slik at deres økologiske funksjoner opprettholdes
- sørge for bærekraftig bruk ('wise use') av våtmarker generelt i forvaltning og arealplanlegging, herunder kartlegging og gjennomføring av verneplaner for våtmarker
- delta i internasjonalt samarbeid om våtmarker – for Norge omfatter dette blant annet bistandssamarbeid og samarbeid med nordiske og baltiske land

Hvert partsland er forpliktet til å utpeke og sikre internasjonalt viktige våtmarksområder, såkalte Ramsarområder. Det er fastsatt kriterier for å identifisere slike områder. Partslandene skal sikre at Ramsarområdenes økologiske funksjon opprettholdes ved at områdene forvaltes ut fra best mulig kunnskap om påvirkninger og tålegrenser. Trondheimsfjorden våtmarkssystem fikk status som Ramsarområde i 2002, men ble utvidet med 9 fuglefredningsområder i 2014. Ramsarområdet oppfyller følgende kriterier:

- Kriterium 1: De skjermede områdene langs Trondheimsfjorden er representative marine tidevanns-våtmarker for denne bio-geografiske regionen.
- Kriterium 2: Verneområdene som inngår i Ramsarområdet er viktig for flere rødlistede arter, særlig for vannfugl under trekket. Områdene har også verdi for overvintrende fugl, invertebrater og planter. Blant de vanligste rødlistede artene i områdene finner vi: EN (sterkt truet): vasskrans, svarthalespove, makrellterne brushane og stor elveedderkopp. VU (sårbar): Tindvedkjuke,

bergand, sanglerke, sædgås, teist (overvintrer og hekker) og oter. NT (nær truet): mandelpil. Rødlistestatus er hentet fra den nasjonale rødlista fra 2015.

- Kriterium 4: Områdene er livsviktige for både fugl på trekk og det store antallet overvintrende dykkender, dykkere og lappdykkere av østlig opprinnelse. Den lokale populasjonen av dykkender (e.g. ærfugl) er også avhengig av disse områdene. Flere av områdene har små populasjoner av ærfugl, i noen finner vi også noen få sjøorrer (NT), kvinender, silender og laksender. Svalbardpopulasjonen av kortnebbgås (*Anser brachyrhynchus*) har sin viktigste hvile- og rasteplass i Trondheimsfjorden, mellom hekke- og myte-områdene på Spitsbergen og overvintringsområder i Danmark, Belgia og Nederland.

- Kriterium 5: Omtrent 73 900 (2013) kortnebbgjess bruker våtmarkene og nærliggende dyrkamark i nordre del av Trondheimsfjorden regelmessig under trekket. I flere av verneområdene som inngår i Ramsarområdet er observert 3000–10 000 gjess på det meste, men sansynligvis er det snakk om mer enn 20 000 gjess til sammen. I tillegg kommer tusenvis av dykkender (f.eks. 2000–2500 ærfugl ved Gaulosen og Ørin), samt vadere under høst- og vårtrekket.

- Kriterium 6: Nærmest hele Svalbard-populasjonen av kortnebbgås (73 900 av 81 500 individer i 2013) bruker områdene i Trondheimsfjorden våtmarkssystem som oppsamlingsområder om våren og høsten. Vi finner også et stort antall ærfugl her, særlig i Vinnan og Velvängen fuglefredningsområde om våren. Her er det flere tellinger av ærfugl som overgår 1%-nivået (4250 individer), med et maksimum på 5000 individer, men det finnes også et høyt antall ærfugl i de andre verneområdene. Det totale antallet overvintrende ærfugl i Trondheimsfjorden er estimert til å være mellom 15 000 og 20 000 individer, men dette inkluderer også områder utenfor Ramsarområdet.

- Kriterium 8: Den lokale populasjonen av sild i Trondheimsfjorden er viktig, bl.a. for hekkende og trekkende dykkender, da disse blant annet spiser rogn som er avsatt langs kysten om våren. Ørin, Gaulosen og Vinnan og Velvängen er gyteområder for Trondheimsfjordsilda. Villaks og sjørret bruker noen av Ramsarområdene som migrasjonsområder. Sjørreten bruker noen av områdene som næringssøksområder.

Norge har forpliktet seg til å sikre den økologiske funksjonen til våre 63 Ramsarområder gjennom bærekraftig forvaltning som bygger på beste tilgjengelige kunnskap om områdenes verdier og tålegrenser. Forvaltningsplaner skal utarbeides for samtlige områder, og kontroll og overvåking skal gjennomføres inne i områdene og i tilgrensende influensarealer og buffersoner. Hvert tredje år rapporterer medlemslandene til Ramsarkonvensjonen om status for de utpekte Ramsarområdene. Videre er det krav om løpende rapportering ved eventuell risiko for endringer i økologisk karakter, tilstand eller status i Ramsarområdene.

3 Natur

3.1 Beskrivelse

Vikanbukta ligger mellom Stjørdal havn i øst og Kleivan i vest. Ved fjære sjø avdekkes en 100–200 meter bred mudder-/sandfjære langs den omlag 2000 meter lange strandlinja. I nordøst finnes et strandengområde (Folvika). Det tilgrensende landareal til strandlinja består hovedsakelig av jordbrukslandskap, hus og hager, i tillegg til enkelte områder med krattskog, barskog og storvokst løvskog. Innenfor Folvika ligger restene av Sutterøleiret, et stort og meget verdifullt

strandengormåde som i dag stort sett er utbygd. Som fugleområde har Vikanbukta stor verdi, og betydningen har økt i takt med at andre, tilsvarende områder i Stjørdal er blitt utbygd. Et stort antall forskjellige fuglearter er registrert her. Størst verdi har området som rasteplass for våtmarksfugler under trekket vår og høst. Blant de mest tallrike er stokkand, ærfugl, kvinand, havelle, tjeld, vipe og rødstilk. I tillegg til de vanligere fugleartene, er også flere tildels sjeldne arter sett her.

3.2 Naturtyper beskrivelse

Det er registrert både svært viktige og viktige naturtyper (verdi A og B) i verneområdet, herunder strandeng og strandsump, og bløtbunnsområder i strandsonen. Dette er produktive naturtyper som utgjør viktige beiteområder for sjøfugl, og har stor verdi som rasteplass under vår- og høsttrekket. Bløtbunnsarter (f.eks. fjæremark, sandmusling, knivskjell, sjøstjerner) er stort sett stasjonære og påvirkes av faktorer direkte der hvor de befinner seg. Derfor kan endringer i artsmangfoldet i slike områder brukes til å påvise forurensning eller klimaendringer. Større bløtbunnsområder er sjeldne i Norge.

Videre er det små partier med rikt strandberg i utkanten av verneområdet flere steder (Haugen, Haugberget, Holmberget og Sutterøberget), som også er klassifisert som en viktig naturtype. Områdene har en artsrik og kalkkrevende flora (Rønning & Bratli 2004).

I strandengområdet, i Folvika, i nordøstre del av verneområdet, ble det i 1988 oppgitt et antall karplanter på 68 (Rønning & Bratli 2004). Her finnes det stedvis mudderpøler med blant annet havsivaks.

3.3 Arter beskrivelse

Vikanbukta er et viktig fugleområde, og har spesielt høy verdi som rasteplass for våtmarksfugler under vår- og høsttrekket. Spesielt fiskespisende fugler, som storlom, smålom, storskarv, siland og laksand, bruker området til næringssøk (Husby 2007). Også en del måker søker etter mat her, spesielt ved fjære sjø. Videre brukes Vikanbukta til overvintring. Hekkende vannfugl i Vikanbukta er begrenset til et fåtall arter, herunder tjeld, hettemåke og gravand (Thingstad 2003, Husby 2007)

De siste ti årene er det registrert observasjoner av 145 ulike fuglearter i Vikanbukta i Artsdatabankens artskart. Ifølge disse observasjonene er de artene som opptrer hyppigst i området: tjeld, siland, gråmåke og hettemåke (VU). Stokkand, svartbak og ærfugl (NT) er også vanlige arter i Vikanbukta.

3.4 Rødlistearter beskrivelse

Vedlagt ligger en liste over alle rødlista fuglearter som er observert i Vikanbukta de siste ti årene. Dataene er hentet fra Artsdatabanken. Flere rødlistearter er hyppig observert i området, herunder hettemåke, ærfugl, fiskemåke og havelle.

Hettemåke (VU) er observert trekkende på høsten i Vikanbukta, og det er også gjort observasjoner av hekkemåke gjennom hele året. I Norge er hettemåke hovedsakelig en trekkfugl hvor den overvintret i Storbritannia, Danmark og videre sørover i Europa. Deler av bestanden kan også overvintre nær hekkeplassen.

Ærfugl (NT) trekker til Trondheimsfjorden og Vikanbukta fra hekkeområdene i Østersjøen for å bruke området til overvintring (Svensson m.fl. 2010). Hekkebestanden av ærfugl har gått sterkt

tilbake på landsbasis. Ærfuglen dykker etter krepsdyr og muslinger (hovedsakelig blåskjell) på relativt grunt vann (vanligvis ned til 10 meter, men den kan dykke ned til 40 m dyp).

Havelle (NT) trekker også til Vikanbukta for å bruke området til overvintring (Heggøy m.fl. 2014), og oppholder seg typisk i store, tette flokker og langt fra land. Om vinteren er havelle en typisk havfugl, men i hekketiden er den knyttet til ferskvannsdammer og småvann i den lavalpine regionen. Havelle dykker etter muslinger og annen animalsk føde.

Fiskemåke (NT) er observert i Vikanbukta gjennom hele året. Fiskemåke hekker kolonivis eller i spredte par, hovedsakelig langs kysten, på øyer, i våtmarker, langs elver eller ved innsjøer, men er også observert hekkende i bebygde områder og i innlandet (Svensson m.fl. 2010).

Det er også gjort observasjoner av arter som er sterkt og kritisk truet i Vikanbukta, herunder lomvi (CR), alke (EN), makrellterne (EN), brushane (EN) og vipe (EN).

3.5 Negativ påvirkning beskrivelse

Det er gjort funn av fire fremmede plantearter i Vikanbukta fuglefredningsområde, herunder rødhyll, rynkeroser, hagelupin og platanlønn, hvor alle artene hører inn under kategorien «svært høy risiko» (SE) i Artsdatabankens Fremmedartsliste 2018.

4 Bruk-historikk

4.1 Eierstruktur

Vikanbukta fuglefredningsområde strekker seg over 12 private eiendommer (gnr./bnr. 80/1, 80/6, 80/8, 80/9, 80/11, 80/14, 80/86, 81/1, 81/2, 81/4, 81/5 og 82/1) i Stjørdal kommune.

4.2 Restriksjonsområder

Det er ingen ferdselsrestriksjoner i Vikanbukta fuglefredningsområde, men hunder skal holdes i bånd hele året.

4.3 Friluftsliv

Området har lokal og regional bruksverdi som friluftsområde og blir mye brukt, blant annet som badeplass. Det er også nærliggende hytteområder her.

5 Forvaltning

5.1 Innledning

Verneforskriften er gjeldende lovverk for verneområdet og regulerer hva som er tillatt, hva som er forbudt, og hva som kan tillates etter dispensasjon. Søknader om dispensasjon fra vernebestemmelsene sendes forvaltningsmyndigheten. I verneforskriften § 5 (eventuelle unntak

etter søknad) er det listet opp en rekke tiltak som er vurdert under verneprosessen. Her gis det vanligvis dispensasjon, under visse vilkår. Dersom det viser seg at tiltaket er til skade for verneverdiene vil forvaltningsmyndigheten kunne inndra godkjente dispensasjonssøknader, eller avslå nye søknader. I de tilfeller der det søkes om tiltak som ikke er nevnt i verneforskriften § 5, behandles søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77). Alle vedtak registreres i miljøvedtaksregisteret.

Målet er å bevare området som en god lokalitet for sjøfugl. I Vikanbukta fuglefredningsområde er det områdets verdi som beiteområde under vår- og høsttrekket samt bruk for overvintring som er den viktigste verneverdien. Marint søppel er den største trusselen mot verneverdiene.

5.2 Bevaringsmål

ID	Bevaringsmål- tekst	Tilstands- variabel	NiN- natur- typer	Målt tilstand	Opprettet	Visningsfelt
VV0000264 6 + 4586	Forsøpling: Resultat-oversikt ved regelmessig rydding av strender som "kontinuerlig" tilføres søppel.				08.01.2019	https://natstat.miljodirektoratet.no/Area/FactPage/131604?bevaringsmalID=4586

5.3 Tiltaksplan

ID_TILTAK	Pri	TEMA	BESKRIVELSE	Dato ferdig
ID_TILVV00002646_000000001	1	Søppelrydding	Det bør ryddes søppel minst én gang i året, helst før 15. april (vårtrekket). Skoleklasser kan engasjeres til å gjøre denne jobben.	
ID_TILVV00002646_000000003	2	Opprette bevaringsmål hagelupin	Opprette bevaringsmål for å ha kontroll på forekomsten av hagelupin. Bør gjennomføres i løpet av sommeren 2019.	01.09.2019
ID_TILVV00002646_000000002	3	Hindre spredning av hagelupin	Hindre spredning av hagelupin ved å knekke av frøkaplene før frøspredning. Bør gjennomføres i løpet av sommeren 2019.	01.09.2019

ID_TILVV00002646_000000004	4	Fjerne hagelupin	Fjerne hagelupin fra verneområdet. Tiltaket bør gjennomføres i løpet av sommeren 2020.	01.09.2020
ID_TILVV00002646_000000005	5	Informasjonsplakater	I tillegg til eksisterende infotavle ved Vikanvegen bør det settes opp informasjon om verneområdet i enden av Sutterøygata eller Storvikavegen. Nye plakater skal lages etter ny mal fra Miljødirektoratet. 1	

5.4 Skjøtselsplan

Planbehov er ikke avklart.

5.5 Besøksforvaltning

Plan utarbeidet og ligger som vedlegg.

5.5 Forvaltningsutfordringer

Marint søppel:

Marint søppel er en utfordring langs hele kysten. I områder med stor verdi for sjøfugl er det ekstra viktig å holde området fritt for søppel. Plast er skadelig for fuglene da de kan spise det eller sette seg fast i det. Det vil være viktig å rydde verneområdet jevnlig for søppel i årene som kommer. Det bør legges opp til større årlige ryddedugnader om våren før 15. april. Det er mulig å engasjere skoleklasser til denne jobben.

5.6 Naturmangfoldloven

Dette avsnittet beskriver hvordan miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 7–12 har blitt brukt til å utforme forvaltningsplanen. De sentrale prinsippene er naturmangfoldloven §§ 8–12, som ifølge § 7 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 står sentralt i utformingen av forvaltningsplanen. Under denne paragrafen står det at beslutninger som påvirker naturmangfoldet skal bygge på vitenskapelig kunnskap samt erfaringsbasert kunnskap. Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i Vikanbukta er beskrevet under «Natur». Kunnskapen er hentet fra blant annet Naturbase og Artsdatabanken. Denne kunnskapen er bakgrunnen for kapittelet som omhandler forvaltning. Basert på registreringene av sjøfugl i naturreservatet og eksisterende kunnskap om deres levevis, samt nasjonale og internasjonale bestandsstaus, har Fylkesmannen vurdert at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i fuglefredningsområdet er godt. Grunnet et godt kunnskapsgrunnlag har føre-var-prinsippet i § 9 blitt tillagt lite vekt under utformingen av forvaltningsplanen.

Den samlede belastningen på økosystemet (jf. § 10) vurderes her over et større område, da sjøfugler gjerne trekker over større arealer. Det er stort press på elvedeltaer og bløtbunnsområder

i sentrale områder i Trondheimsfjorden, men gjennom verneplanen for sjøfugl ble flere av disse bløtbunnsområdene vernet. Vikanbukta sees derfor i sammenheng med de andre fuglefredningsområdene i Trondheimsfjorden, og forvaltningen skal ifølge forvaltningsplanen legges opp for å bevare lokalitetens kvaliteter trekkende-, hekkende- og overvintrende sjøfugler.

5.7 Verneforskrift URL

<http://www.lovdata.no/for/lf/mv/xv-20080912-1017.html>

5.8 Sentrale føringer

Den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 gjelder istedenfor den generelle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften (jf. overgangsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 77).

5.9 Forvaltningsmyndighetens retningslinjer

Tema	Forskriftsreferanse	Forvaltningsmyndighetens retningslinje
Avfall	§ 3 nr. 3	Henleggelse av avfall i verneområdet er ikke tillatt. Forsøpling er også forbudt.
Bruk av drone	§ 3 nr. 5	Bruk av motor på modellfly og modellfly i verneområdet, herunder bruk av drone, er ikke tillatt.
Kystverkets anlegg	§ 4 pkt. 2, § 5 pkt. 1	Verneforskriften er ikke til hinder for drift og vedlikehold av Kystverkets anlegg, og ferdsel i forbindelse med dette. Oppføring av nye anlegg, flytting av anlegg, og tilbygg til eksisterende anlegg for Kystverket må omsøkes. Når det gjelder behov for akutte tiltak knyttet til navigasjonsinfrastruktur for Kystverket, f.eks. i forbindelse med skipsfartsulykker, er det viktig at slik infrastruktur etableres raskt. I slike tilfeller trengs det ikke søknad til vernemyndighetene før tiltaket, men vernemyndigheten skal varsles raskest mulig om tiltaket.

6 Kunnskapsgrunnlag

Forfatter	År	Tittel	Utgiver	Kobling
Dudley N. (red.)	2008	Guidelines for Applying Protected Area Management Categories	IUCN	https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-021.pdf
Heggøy, O., Øien, I. J. & Aarvak, T.	2014	Important Bird and Biodiversity Areas (IBAer) i Norge	Norsk Ornitologisk Forening (NOF)	http://www.birdlife.no/prosjekter/rapporter/2015_05_NOF.pdf
Husby M.	2007	Eventuell fredning av Vikanbukta våtmarksområde i Stjørdal kommune og effekter på antall birdstrikes ved Trondheim lufthavn, Værnes	HiNT	https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/146345
Rønning G. & Bratli H.	2004	Biologisk mangfold i Stjørdal kommune	NIJOS	
Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström, D.	2010	Gyldendals store fugleguide – Europas og middelhavsområdets fugler i felt (3. rev. utg.)	Gyldendal Fakta	
Thingstad P.G.	2003	Mulige konsekvenser av vern av Vikanbukta for flytrafikken ved Trondheim lufthavn, Værnes. En naturfaglig vurdering.	NTNU Vitenskapsmuseet	https://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/272988

7 Vedlegg

FILVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
1	10.09.2018	Rødlista arter		Ja
2	06.09.2018	Besøksstrategi		Ja

KARTVEDLEGG

Dokument nr	Lagt til	Tema	Eksternt opphav	Internt opphav
3	16.11.2017	Oversiktskart Trondheimsfjorden våtmarkssystem	https://rsis.ramsar.org/	

Vedlegg 1: Rødlista arter i Vikanbukta

Tabell 1. Oversikt over rødlista arter som har blitt registrert i Vikanbukta fuglefredningsområde i Artsdatabankens artskart i perioden 2008–18 samt antall observasjoner per art. Status og tilknyttet naturtype er hentet fra Artsdatabankens vurdering av arter i Norsk rødliste for arter 2015 (Henriksen & Hilmo 2015).

Vitenskapelig navn	Status ¹	Antall observasjoner	Naturtyper ¹
Lomvi <i>Uria aalge</i>	CR	7	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Knekkand <i>Anas querquedula</i>	EN	1	Ferskvannssystemer, våtmarks-systemer
Alke <i>Alca torda</i>	EN	25	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Vipe <i>Vanellus vanellus</i>	EN	6	Våtmarkssystemer, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Polarsnipe <i>Calidris canutus</i>	EN	5	Fjell
Makrellterne <i>Sterna hirundo</i>	EN	12	Saltvannssystemer, kysttilknyttet mark
Brushane <i>Calidris pugnax</i>	EN	6	Våtmarkssystemer
Stjertand <i>Anas acuta</i>	VU	4	Ferskvannssystemer, våtmarks-systemer
Skjeand <i>Anas clypeata</i>	VU	1	Ferskvannssystemer, våtmarks-systemer
Sædgås <i>Anser fabalis</i>	VU	1	Ferskvannssystemer, våtmarks-systemer
Bergand <i>Aythya marila</i>	VU	1	Fjell, ferskvannssystemer, våtmarks-systemer
Sjørørre <i>Melanitta fusca</i>	VU	64	Ferskvannssystemer, fjell
Teist <i>Cephus grylle</i>	VU	2	Saltvannssystemer, fjæresone-systemer, kysttilknyttet mark
Hettemåke <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	VU	147	Ferskvannssystemer, våtmarks-systemer

Sandløper <i>Calidris alba</i>	VU	6	Fjell
Storspove <i>Numenius arquata</i>	VU	57	Kysttilknyttet mark, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Horndykker <i>Podiceps auritus</i>	VU	25	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Sanglerke <i>Alauda arvensis</i>	VU	1	Kysttilknyttet mark, åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Havelle <i>Clangula hyemalis</i>	NT	91	Ferskvannssystemer, våtmarkssystemer
Svartand <i>Melanitta nigra</i>	NT	65	Ferskvannssystemer
Ærfugl <i>Somateria mollissima</i>	NT	124	Saltvannssystemer, fjæresonesystemer, kysttilknyttet mark
Fiskemåke <i>Larus canus</i>	NT	102	Saltvannssystemer, ferskvannssystemer, sterkt endret mark
Hønsehauk <i>Accipiter gentilis</i>	NT	2	Skog
Toppdykker <i>Podiceps cristatus</i>	NT	12	Ferskvannssystemer
Vaktel <i>Coturnix coturnix</i>	NT	3	Åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei
Kornkråke <i>Corvus frugilegus</i>	NT	2	Sterkt endret mark, semi-naturlig eng og hei, åker og oppdyrket eng
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	NT	20	Semi-naturlig eng og hei, åker og oppdyrket eng
Sivspurv <i>Emberiza schoeniclus</i>	NT	1	Fjell, våtmarkssystemer
Bergirisk <i>Carduelis flavirostris</i>	NT	2	Kysttilknyttet mark, berg, ur og grunnlendt mark
Taksvale <i>Delichon urbicum</i>	NT	2	Bl.a. ferskvannssystemer, sterkt endret mark
Sandsvale <i>Riparia riparia</i>	NT	2	Ferskvannssystemer, berg, ur og grunnlendt mark
Stær <i>Sturnus vulgaris</i>	NT	14	Åker og oppdyrket eng, semi-naturlig eng og hei, sterkt endret mark

¹Henriksen S. & Hilmo O. (red.) 2015. Norsk rødliste for arter 2015. Artsdatabanken, Norge. (nettversjon)

Enkel besøksstrategi for 8 fuglefredningsområder i Trondheimsfjorden våtmarkssystem

Fylkesmannen i Trøndelag

1. Innledning

Dette er en felles besøksstrategi for følgende fuglefredningsområder:

- Lundleiret (Steinkjer)
- Vikaleiret (Inderøy)
- Bjørga (Verdal)
- Tynesfjæra (Levanger)
- Alnes (Levanger)
- Falstadbukta (Levanger)
- Vinnan og velvengen (Stjørdal)
- Vikanbukta (Stjørdal)

Områdene ble foreslått vernet gjennom verneplanen for sjøfuglområder i Nord-Trøndelag, og de fleste ble vernet i 2003, med unntak av Vikanbukta som ble vernet i 2008. Alle områdene ble innlemmet i Ramsar-området Trondheimsfjorden våtmarkssystem i 2014. I forbindelse med forvaltningsplanarbeid for områdene utarbeides det nå en felles besøksstrategi. Denne strategien danner grunnlaget for utplassering av informasjonsplakater ved verneområdene.

Figur 1. Alnes fuglefredningsområde i Levanger kommune. Foto: Erlend Skutberg

2. Kunnskapsgrunnlaget

Kunnskapsgrunnlaget for de åtte fuglefredningsområdene står beskrevet i forvaltningsplanene. Mye av kunnskapen er hentet fra verneplanen, mens nyere informasjon om områdene er basert på observasjoner av sjøfugl som er registrert i artskart, samt nyere NiN-kartlegging.

Hovedformålet med verneområdene er å ivareta fuglelivet og dets leveområder i viktige fjære- og gruntvannsområder, med det naturlig tilknyttede plante- og dyreliv som er viktig for fuglenes livsmiljø. Områdene er viktige leveområder for marint tilknyttede fuglearter i en region med stor menneskelig aktivitet. De fleste områdene har størst verdi som beite- og hvileområder under vår- og høsttrekket, men noen av områdene er også viktige hekkeområder for sjøfugl. Mange av områdene benyttes i tillegg som overvintringsområde for ærfugl og andre ender.

2.1 Sårbare naturverdier

Sjøfuglene er sårbare for forstyrrelser, og det er ikke ønskelig med mer aktivitet og tilrettelegging nært strandkanten.

2.2 Den besøkende

Det er store forskjeller mellom områdene når det gjelder hvor mye de besøkes. Det finnes viktige tur- og friluftsområder i tilknytning til Lundleiret, Vikaleiret og Tynesfjæra. Vikanbukta ligger nært hytte- og friluftsområder, mens Vinnan og Velvängen grenser til arealer som benyttes til blant annet campingplasser.

Lundleiret fuglefredningsområde strekker seg noe innover Skåtangen som er et mye brukt friluftsområdet. Området som er mest brukt ligger imidlertid på sørsiden av tangen, mens verneområdet ligger på nordsiden. Det er imidlertid etablert stier og bålplasser langs verneområdet, og det er behov for flere verneskilt i området.

Vikaleiret grenser i nord mot Hundstangen og et mye brukt friluftsområde på Sundsand. Det er registrert slitasje på vegetasjonen i denne delen av verneområdet, men det er usikkert om det er positivt eller negativt for floraen. Ferdsel i dette området har trolig liten betydning for fuglelivet.

Det går en vei langs mesteparten av Tynesfjæra. Dette er en populær turvei, og området benyttes i tillegg en del som ekskursjonsområde for studenter ved Nord Universitet. På grunn av områdets nærhet til Levanger sentrum og Røstad, er dette et område som er egnet for ekskursjoner og informasjonsformidling. Menneskelig trafikk i området kan medføre forstyrrelse for fuglelivet, og det er derfor viktig med god informasjon i dette området

I Falstadbukta finnes det et fugletårn. Området ligger nært Ekne sentrum, og har trolig verdi som nærturterreng for Ekne skole og beboere i boligfeltet. Det ligger i tillegg en småbåthavn ved Falstadberget, ca. 300 m utenfor vernegrensen.

Vinnan og Velvängen ligger rett utenfor to campingplasser, og området er derfor trolig mye besøkt. Her er det viktig med god informasjon til de besøkende.

Vikanbukta ligger nært hytte- og turområder. I tillegg til eksisterende infotavle ved Vikanvegen bør det settes opp informasjon om verneområdet i enden av Sutterøygata eller Storvikavegen.

Bjørnga og Alnes er områder som er mindre brukt. Bjørnga ligger imidlertid nært E6, og det finnes en parkeringslomme med toalett og informasjonstavle her. Her finnes det fra før informasjon om verneområdet og det bør vurderes å bytte ut denne plakaten på sikt.

3. Mål

Målet med besøksstrategien er å bidra til at rett informasjon havner på rett plass i tilknytning til verneområdene. Det er ikke ønskelig med økt ferdsel i områdene, av hensyn til fuglelivet, men for at folk skal opptre varsomt i og rundt verneområdene er det viktig med god informasjon.

4. Tiltaksplan

Det planlegges ikke andre tilretteleggingstiltak enn oppføring av informasjonsplakater.

4.1 Behov for informasjonsplakater

Det finnes fra før informasjonsplakater i de fleste verneområdene, men plakaten er av ulik alder og kvalitet. På sikt skal alle plakaten byttes ut med nye etter ny mal, men det kommer ikke til å bli prioritert i 2018.

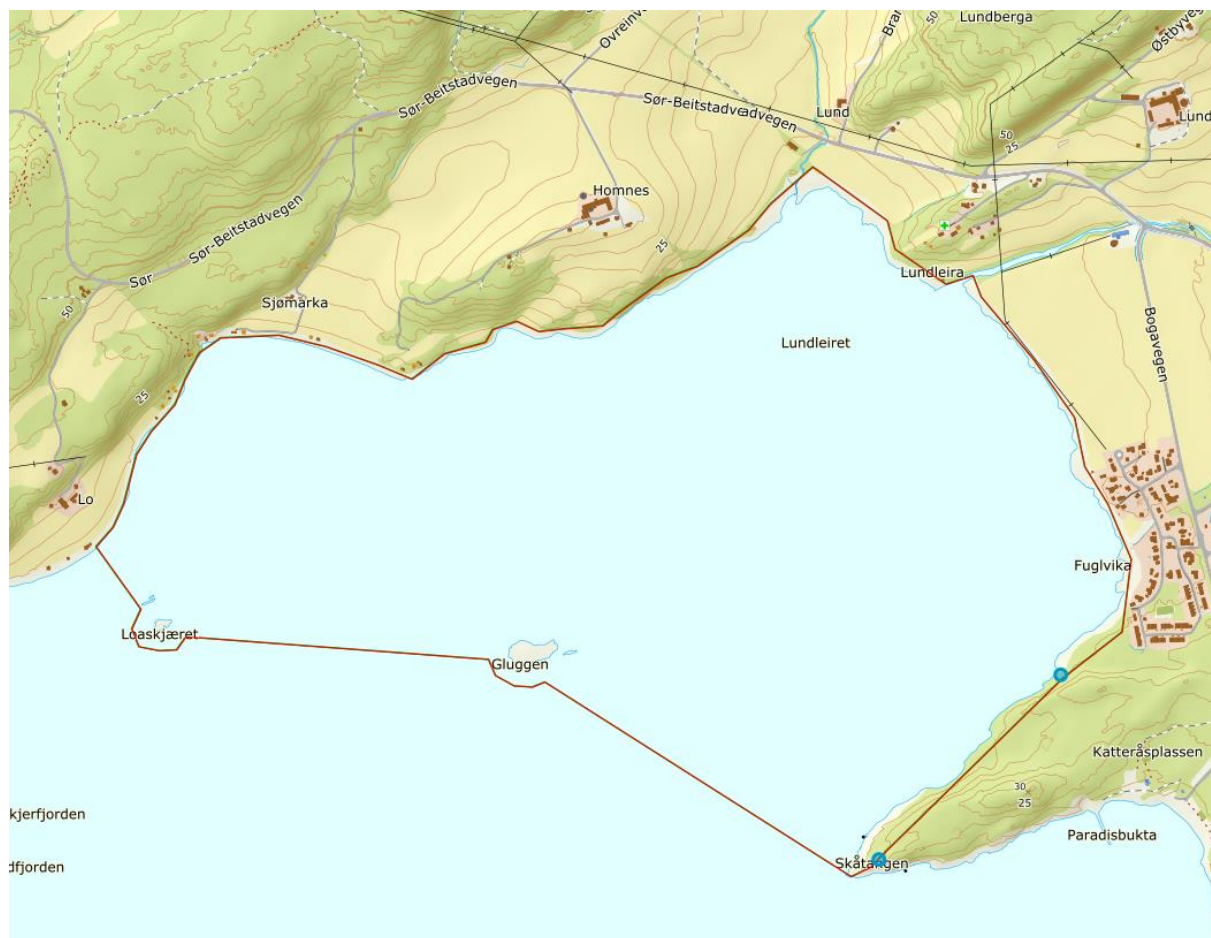
Tabell 1. Oversikt over hvor mange plakater som trengs i de ulike verneområdene. Prioritering er gitt på en skala fra 1 (høyest prioritert) til 3 (lavest prioritert).

Fuglefredningsområde	Prioritering	Antall plakater
Lundleiret	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Vikaleiret	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Bjørnga	3	1
Tynesfjæra	1	2
Alnes	3	0-1 (ingen plakat fra før)
Falstadbukta	2	2
Vinnan og Velvangen	2	2
Vikanbukta	2	2

Figur 2. Eksisterende informasjonstavle ved Vinnan og velvangen fuglefredningsområde. Foto: Erlend Skutberg

Vedlegg 1 – kart Lundleiret

Figur 3. Blå flekker markerer bålplasser i området. Det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat på en av disse plassene.

Vedlegg 2 – kart Vikaleiret

Figur 4. Blå flekk markerer sted hvor det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat.

Vedlegg 3 – kart Bjørga

Figur 5. Blå flekk markerer hvor det står infoplakat per nå. Plakaten skal erstattes på sikt.

Vedlegg 4 – kart Tynesfjæra

Figur 6. Blå flekker markerer hvor det står infoplakater i dag. Disse skal erstattes med nye plakater.

Vedlegg 5 – kart Alnes

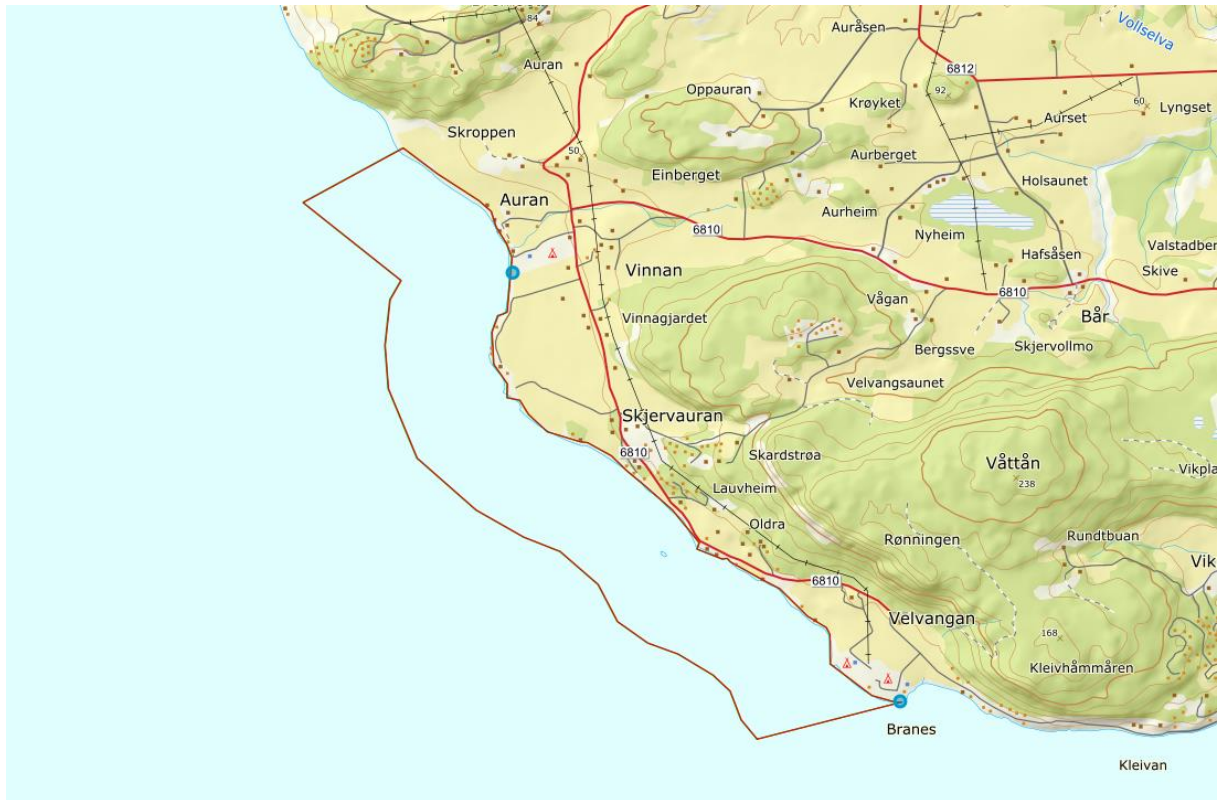
Figur 7. Blå flekk markerer hvor det kan være aktuelt å sette opp en informasjonsplakat. Det er relativt lite ferdsel i området og tiltaket er derfor ikke høyt prioritert.

Vedlegg 6 – kart Falstadbukta

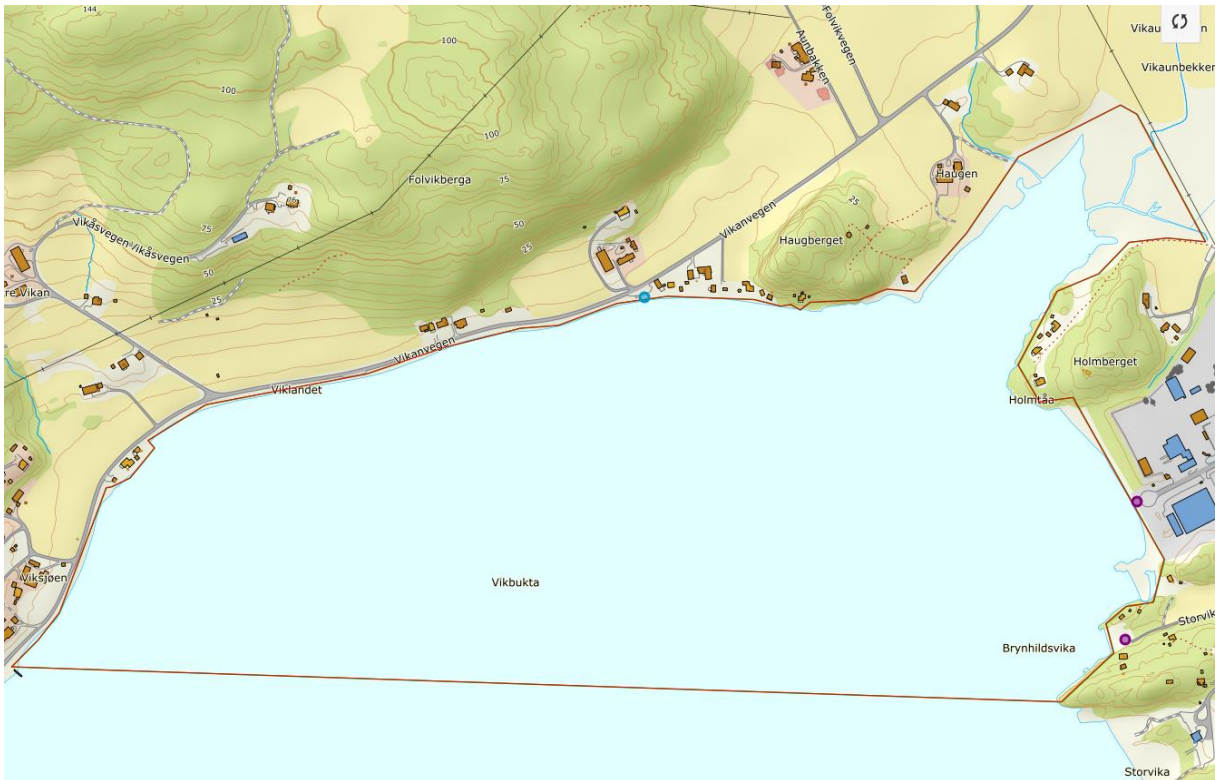
Figur 8. Blå sirkler markerer hvor det står infoplakater per nå. Disse skal byttes ut på sikt.

Vedlegg 7 – kart Vinnan og velvangen

Figur 9. Blå flekker markerer hvor det står informasjonsplakater per nå. Disse skal byttes ut på sikt.

Vedlegg 8 – kart Vikanbukta

Figur 10. Blå flekk markerer hvor det står infoplakat i dag. Denne skal byttes ut på sikt. Det kan i tillegg være aktuelt å sette opp en ny infoplakat ved en av de lilla flekkene.

Trondheimsfjorden

CONVENTION ON WETLANDS
(Ramsar, Iran, 1971)

Legend

 Trondheimsfjorden Wetland Systems

Land cover inside Reserve

Land occupied by agriculture

Peatland

Water

Coniferus forest

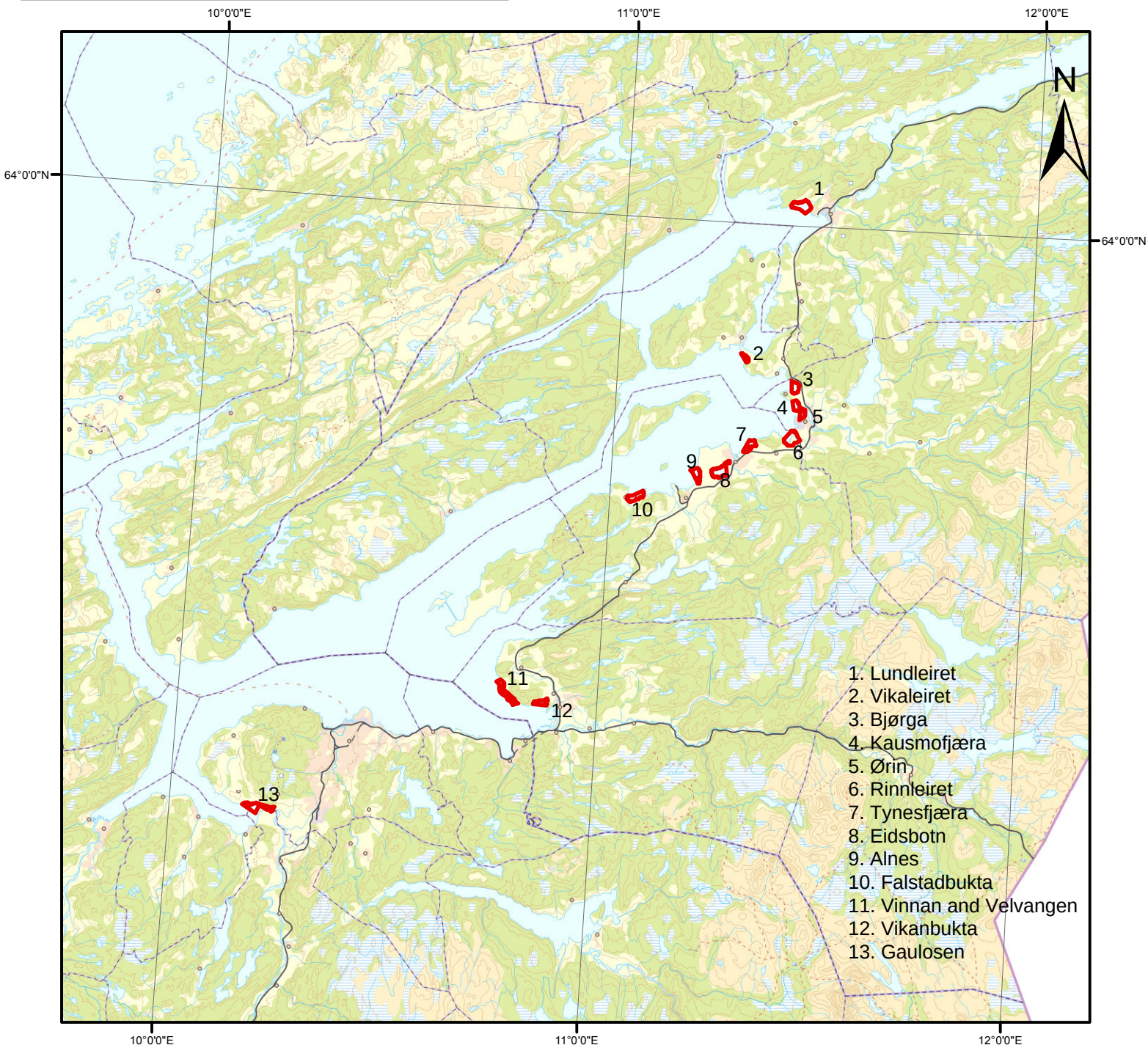
Mixed forest

Broad-leaved forest

Sparsely vegetated areas

Scale 1:661 397

10 000 5 000 0 10 000 20 000 30 000 Meters

FYLKESMANNEN I TRØNDELAG

Statens hus, Strandveien 38, Pb 2600, 7734 Steinkjer | fmtlpost@fylkesmannen.no | www.fylkesmannen.no/trondelag

